

Redogörelse för ändringar i överenskommelse om Avgiftsbestämd KollektivAvtalad Pension (AKAP-KL) m.m.

Bakgrund

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) samt Arbetsgivarförbundet Pacta har den 17 december 2013 träffat överenskommelse om ändringar i Avgiftsbestämd KollektivAvtalad Pension (AKAP-KL) med Svenska Kommunalarbetareförbundet, OFRs förbundsområden Allmän kommunal verksamhet, Hälso- och sjukvård samt Läkare jämte i förbundsområdena ingående organisationer, Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd samt AkademikerAlliansen och till AkademikerAlliansen anslutna riksorganisationer. Ändringarna tillförs den överenskommelse som träffades 4 oktober 2013 och som träder i kraft den 1 januari 2014.

AKAP-KL gäller för arbetstagare som är födda 1986 och senare.

Nedan redogörs för de ändringar som gjorts. För ytterligare information om AKAP-KL hänvisas till cirkulär nr 13:55.

Närmare om införda ändringar

§ 2 Pensionsgrundande lön

För att lönebortfall ska vara pensionsgrundande ska arbetstagaren uppbära sjuklön eller ersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB) alternativt föräldraledighetslagen (FörL). Paragrafen har utvecklats för att även omfatta ersättningar som kan jämföras med sjukpenning. Det innebär att i den pensionsgrundande lönen ingår det lönebortfall som uppkommer när arbetstagaren är ledig med ersättning enligt SFB avseende sjukdom, arbetskada eller olycksfall, samt under sjuklöneperioden enligt sjuklönelagen (SjLL).

I paragrafen har tillkommit att lönebortfall som uppkommer när arbetstagaren har graviditetspenning är pensionsgrundande.

AKAP-KL och KAP-KL har i grunden samma reglering kring när frånvaro på grund av sjukdom är pensionsgrundande. AKAP-KL ger dock möjlighet för arbetsgivaren att kräva att arbetstagaren uppvisar intyg på att ersättning enligt

SFB utges för att frånvaron ska vara pensionsgrundande. Frånvaro p.g.a. sjukdom är inte pensionsgrundande om ersättning enligt SFB inte utbetalas eller om ersättningen dragits in.

§ 3 Pensionsavgift

Enligt tidigare bestämmelse fick arbetstagare som på grund av nedsatt arbetsförmåga får lägre sysselsättningsgrad och därmed sänkt lön ingen kompensation för att den högre avgiften om 30 procent endast betalas på en mindre, alternativt ingen, del av lönen. Bestämmelsen har justerats, i enlighet med den praxis som gäller i PFA, så att arbetstagare som uppbär sjuk- eller aktivitetsersättning ska få en proportionell pensionsavgift.

För att undvika margineffekter och för att inte begränsa rörligheten på arbetsmarknaden har en bestämmelse införts som hanterar hur pensionsavgift ska beräknas för arbetstagare som endast arbetar en del av ett år. Bestämmelsen följer samma praxis som vid beräkning av livränta i enlighet med KAP-KL. Gränsvärdet 7,5 inkomstbasbelopp ska, för en arbetstagare med en överenskommen fast kontant lön som överstiger 62,5 procent av inkomstbasbeloppet (vilket motsvarar 7,5 inkomstbasbelopp genom 12), bestämmas i proportion till anställningstidens längd i dagar under den period för vilken pensionsavgift beräknas. Vid beräkningen ska inte medräknas ledighet som inte är pensionsgrundande.

Till denna bestämmelse hör Central och Lokal protokollsanteckning punkt 10. Anteckningen lyder: ”Vid tillämpning av proportionell beräkning enligt § 3 stycke 5 ska beräkning endast göras för arbetstagare vars sammanhängande anställningstid uppgår eller ska uppgå till minst tre månader. Arbetsgivaren kan besluta om att även arbetstagare vars anställningstid understiger en sammanhängande tid av minst tre månader ska beräknas enligt § 3 stycke 5”.

§ 4 Betalning av pensionsavgift

Bestämmelsen har justerats så att pensionsavgift inte ska inbetalas i förtid om arbetstagaren lämnar sin anställning.

Central och lokal protokollsanteckning punkt 8, har justerats så att dröjsmålsränta enbart ska betalas om arbetsgivaren är mer än 30 dagar i dröjsmål men beräknas från och med första dagen då arbetsgivaren är i dröjsmål. Detta för att undvika administrativt krävande beräkningar som endast genererar mindre belopp.

Anteckningen syftar enbart på att hantera fakturerat belopp som inte har betalats i tid. men hanterar inte de situationer som beror på att arbetsgivaren har orsakat att arbetstagarens pensionsavgift enligt AKAP-KL § 4 inte har betalats eller har

betalats på felaktig grund. Om en arbetstagare inte har fått pensionsavgift betald ska ränta enligt Rättelagen påföras pensionsavgiften om inte annat överenskoms.

§ 7 Utbetalning av pension

Enligt den ursprungliga bestämmelsen kunde utbetalning av pension endast ske från samma tidpunkt som allmän pension kan utbetalas. I den justerade lydelsen återinförs principen att för utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension gäller utifrån vad som överenskommits mellan arbetstagaren och försäkringsgivaren. Parterna vill med denna ändring säkerställa att valbara försäkringsbolag kan behålla de försäkringar som finns även i AKAP-KL utan att behöva lägga upp nya försäkringar pga. att villkoren ändras.

Precis som i KAP-KL gäller att arbetstagaren bör få pension utbetalad tre månader efter det att försäkringsgivaren tagit emot ansökan. Utbetalning sker, om inget annat särskilt överenskommits, månadsvis och livsvarigt.

§ 8 Uppgiftsskyldighet och återbetalning av pension

Bestämmelsen kompletteras med en skyldighet att lämna de uppgifter som behövs för beräkning av särskild avtalspension. I linje med detta har därför även tillförts att om arbetstagaren genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög särskild avtalspension utbetalas, kan beloppet avräknas på kommande betalningar av särskild avtalspension.

§ 12 Alternativ avtalstillämpning

För att enkelt kunna avgöra om en arbetstagare har möjlighet till undantag i enlighet med § 12 så förtydligas hur inkomstgränsen 7,5 inkomstbasbelopp respektive 10 inkomstbasbelopp ska beräknas i förhållande till arbetstagarens lön. Den arbetstagare som har en överenskommen fast kontant lön som överstiger 62,5 procent av inkomstbasbeloppet kan komma ifråga för att undantas i enlighet med första stycket. Den arbetstagare som har en överenskommen fast kontant lön som överstiger 83,5 procent av inkomstbasbeloppet kan komma ifråga för ett undantag i enlighet med sista stycket. Möjligheten till undantag är således framöver kopplat till samma lönebegrepp som återfinns i AB.

§ 13 Överenskommelse om hel eller partiell särskild avtalspension

Bestämmelsen har kompletterats med hänvisningar till inkomstskattelagen för att klargöra att bestämmelsen har ett pensioneringssyfte och således medger avdragsrätt.

En enklare formel för beräkning av underlaget införs. Underlag för särskild avtalspension beräknas som ett genomsnitt av de tre sista årens pensionsgrundande löner i anställningen hos arbetsgivaren enligt § 2 som föregår året före avgångsåret, uppräknat med förändringen av inkomstbasbeloppet i förhållande till avgångsåret. Därmed införs ett ”buffertår” enligt samma princip som vid beräkning av pensionsunderlag enligt KAP-KL. För en arbetstagare som inte har varit anställd minst tre hela kalenderår måste överenskommelse träffas om vilket underlag som ska tillämpas.

För att en särskild ålderspension ska betraktas som pension och inte beskattas som ordinarie lön klargörs i bestämmelsen att särskild avtalspension i vart fall ska betalas ut till och med kalendermånaden innan arbetstagaren fyller 65 år eller den tidigare kalendermånad då intjänad pension hos arbetsgivaren börjar betalas ut. Parterna är överens att denna ålder fortlöpande ska justeras så att den följer den tidpunkt då sjukersättning kan lämnas enligt SFB och framgår av Centrala protokollsanteckningar punkt 10. Särskild avtalspension kan betalas ut längst in till dess att arbetstagaren fyllt i 32 a § LAS angiven ålder (f.n. 67 år).

Bilaga 4 Särskild avtalspension för en arbetstagare inom räddningstjänsten

I bilagan har lyfts in de delar av KAP-KL som är nödvändiga för att kunna beräkna ett pensionsunderlag, samordna och utbetala särskild avtalspension för en arbetstagare inom räddningstjänsten.

Ändringar av försäkringsvillkor för AGS-KL, TFA-KL samt TGL-KL samt införandet av en ny Avgiftsbefrielseförsäkring

Villkoren i de kollektivavtalade försäkringarna har justerats för att i berörda delar även omfatta arbetstagare som från och med 1 januari 2014 omfattas av AKAP-KL.

Förändringarna i AGS-KL innebär att överenskommen särskild avtalspension enligt AKAP-KL, i likhet med KAP-KL, inte ska utgöra en förmån för vilken rätt till ersättning från AGS-KL ska upphöra.

Förändringarna i försäkringsvillkoren för TGL-KL innebär att sambo i detta avtal jämställs med den som har rätt till efterlevandepension enligt AKAP-KL.

Förändringarna i Gemensamma försäkringsvillkor för AGS-KL, TFA-KL och Avgiftsbefrielseförsäkring är av redaktionell karaktär.

Överenskommelse om Avgiftsbefrielseförsäkring följer § 9 AKAP-KL. Försäkringen betalar pensionsavgiften enligt AKAP-KL vid arbetsoförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall under den tid då han eller hon får månadsersättning från AGS-KL eller under tid med arbets-skadelivränta. Försäkringen ersätter även villkoren i KAP-KL Bilaga 4 varför försäkringen ska gälla både KAP-KL

och AKAP-KL. Försäkringen följer samma upplägg och principer som tidigare gällande Avgiftsbefrielseförsäkring.

Överenskommelse om pension till efterlevande för arbetstagare som omfattas av AKAP-KL

Då produktutvecklingen av ett familjeskydd i enlighet med § 10 i AKAP-KL inte kan avslutas innan AKAP-KL träder i kraft finns ett behov av en övergångslösning. Överenskommelsen är avsedd att gälla i ett år och i avvaktan på införandet av ett familjeskydd.

Regleringen och arbetstagarens förmåner följer KAP-KL kapitel 9, och en arbetstagares pensionsunderlag beräknas enligt KAP-KL kapitel 4.

Rekommendation om tilläggsavgifter vid byte från KAP-KL till AKAP-KL

AKAP-KL är konstruerad så att en arbetstagare som kommer in i systemet tidigt i sitt arbetsliv ska få en pension i nivå med pensionen i KAP-KL. Det kan däremot innebära en risk för en lägre pension om arbetstagaren under sitt yrkesliv byter från KAP-KL till AKAP-KL. Risken för en lägre slutlig pension ökar ju äldre arbetstagaren är då bytet sker.

För att underlätta för överenskommelser om övergång till AKAP-KL arbetar parterna med att ta fram en rekommendation om tilläggsavgifter. Arbetet är dock ännu inte avslutat.

Tilläggsavgift bör betalas till arbetstagare vars pensionsavgift enligt AKAP-KL med förväntad avkastning inte, i kombination med i KAP-KL intjänad livränta, beräknas ge motsvarande ålderspension som en fortsatt tillämpning av KAP-KL. Målsättningen är följaktligen att AKAP-KL i kombination med en tilläggsavgift ska ge arbetstagare motsvarande ålderspension som skulle erhållits vid en fortsatt tillämpning av förmånsbestämd ålderspension enligt KAP-KL.

Arbetstagare som endast temporärt arbetar inom kollektivavtalsområdet, eller som saknar en intjänad förmån enligt KAP-KL, berörs endast i mindre utsträckning av ett byte.

Till dess att parterna arbetat fram en gemensam rekommendation om tilläggsavgifter bör arbetsgivaren överväga att göra en individuell beräkning av hur arbetstagarens ålderspension påverkas innan en överenskommelse träffas.